

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

спрямованих на корегування траєкторії розвитку малих форм підприємництва. Отже, можна зробити висновок, що сьогодні малий бізнес в цілому йде по шляху екстенсивного розвитку: на фоні зростання обсягів реалізації не відбувається адекватного зростання прибутковості.

Зупиняючись на загальних проблемах функціонування та забезпечення розвитку малих форм підприємництва, слід відзначити такі, як відсутність достатнього стартового капіталу, власних фінансових ресурсів, сировини, матеріалів, приміщень і обладнання; недосконалість податкової системи; високий рівень корупції, нестабільність умов ведення бізнесу, бюрократія, рейдерство; нерозвиненість інфраструктури підтримки і розвитку малого бізнесу; низька культура ведення бізнесу, брак кваліфікованого персоналу.

Вирішення зазначених проблем розвитку малого бізнесу в Україні повинно стати одним із ключових напрямків державної політики, адже саме мале підприємництво сприятиме значному підвищенню ефективності реалізації вітчизняного економічного потенціалу, посилення конкурентоспроможності національної економіки.

Література

1. Дикань Е.В. Развитие малого бизнеса в Украине : проблемы и пути обеспечения. Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2017. – № 57. – С. 58-66.
2. Державна служба статистики України: [Веб-сайт]. Київ, 2020. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 25.02.2020)
3. Жирко С.О. Проблеми розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. Режим доступу до ресурсу URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-2/doc/2/25.pdf> (дата звернення: 22.02.2020)

ВПЛИВ УТИЛІЗАЦІЇ ТА ВТОРИННОЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

**Вігуржинська С.Ю., к.е.н., доцент, Колесник В.І., к.е.н., доцент
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Нові економічні відносини в Україні, різноманіття форм власності на техногенні фактори виробництва диктують необхідність створення економічно ефективних методів охорони навколишнього середовища. З появою високоіндустріального суспільства небезпечне втручання людини в природу різко посилилось, розширився його обсяг, воно стало різноманітніше і стало погрожувати глобальною небезпекою для людства. Витрати невідновлюваних видів сировини зростають, все більше орних земель вибуває з економіки. Людина все помітніше втручається в ту частину нашої планети, в якій існує життя. Тому сьогодні біосфера Землі все більше потерпає від наростаючого антропогенного впливу.

Збільшення об'ємів виробництва харчових продуктів викликало інтенсивний розвиток сільського господарства, де використовують сотні небезпечних речовин хімічного та біологічного походження. За даними Національної академії наук США 90 % фунгіцидів, 60 % гербіцидів та 30 % інсектицидів здатні спровокувати ракові захворювання. З 400 пестицидів, які використовуються у світовому сільському господарстві, 262 є в різному ступені мутагенними. Частина цих речовин потрапляє до сировини, а потім і до продуктів, які ми споживаємо.

Результати досліджень в нашій країні також свідчать про високий рівень забруднення продуктів харчування токсичними сполуками, біологічними агентами та мікроорганізмами. Це викликано переважно техногенним забрудненням навколишнього середовища, низькою агротехнічною культурою та порушенням технологій вирощування та зберігання сировини рослинного походження. Навіть при дотриманні обмежень потрапляння пестицидів до ґрунту ми не застраховані від отримання неякісних продуктів, через те, що до культур потрапляють не тільки залишки препаратів, а й продукти їх метаболізму, які мають більш

високу концентрацію та токсичність. Таким чином, досягнувши збільшення обсягів продовольства, ми значно програємо у якості.

Погіршення добротності тваринницької та рослинної сировини через екологічні причини негативно впливає на технологічні характеристики переробних галузей. Внаслідок цього різко зменшується вихід готової продукції, зменшується термін її зберігання та росте частка відходів. В результаті екологічного впливу на генетику рослин багато дерев та овочевих культур починають продукувати плоди та бульби неправильної форми, які не підлягають механізованій мийці та очищенню, тривалому зберіганню. Зокрема, майже половина картоплі не відповідає технологічним стандартам, а більш ніж 20 % молока є непридатним для виробництва продуктів дитячого харчування через високий вміст шкідливих речовин.

Намітилася чітка тенденція збільшення об'ємів відходів, вторинних матеріальних ресурсів, що створює несприятливу, в екологічному відношенні, обстановку. Це також стосується складу пакувальних матеріалів харчової продукції. Утилізація і переробка таких речовин дає вагомий внесок до прогресу накопичення вуглекислого газу в атмосфері. В свою чергу, глобальне потепління і зміни в біосфері призводять до вимушеної інтенсифікації сільськогосподарських технологій. Як слідство – зростаюче хімічне забруднення ґрунту, збільшення кислотності і подальший розпад екосистеми.

Це замкнене коло можливо розірвати тільки узгодженими діями світового товариства. Приклад невідкладних дій, насамперед, повинні продемонструвати індустріально розвинені держави. Велику увагу проблемі безпеки продуктів харчування та їх впливу на довкілля приділяють країни-учасниці ЄС. Вони проводять широке коло наукових досліджень за єдиною загальною програмою, що охоплює екологію сільського господарства, продуктів харчування та здоров'я людини. Зокрема, ведеться пошук більш економічних та високоефективних технологій очищення стічних вод харчових виробництв. Такі процеси поєднують класичні форми очищення з новими методами (зворотній осмос, мікрофільтрація, електродіаліз та ін.). До очищення залучаються також мікроорганізми – дріжджі та бактерії. Новітні засоби дозволяють отримувати добрива та додаткове паливо (біогаз).

Потреба у спеціальних харчових продуктах частково вирішується за рахунок раціонального використання вторинної харчової сировини, яка є результатом традиційних технологічних процесів. Бактерії, дріжджі або гриби застосовуються у мікробіологічній біотрансформації відходів, головним чином у напрямку збагачення її білком з метою отримання кормів, кормових та харчових домішок. Головна мета комплексних досліджень - безвідходна переробка утворених вторинних ресурсів сільськогосподарського (харчового) походження.

Велику увагу за кордоном приділяють розробці об'єктивних методів та приладів контролю якості сировини, напівфабрикатів та готових харчових продуктів. Вдосконалюються методи управління технологічними процесами. Застосовуються сенсорні технології, ультразвукова дефектоскопія, низькотемпературна флуоресцентна спектрофотометрія та інші новітні засоби.

В нашій країні, з досить розвиненим аграрним сектором, проблема захисту довкілля від техногенного впливу переробних галузей є вкрай актуальною. Уряд приймає нормативні документи, які посилюють відповідальність за екологічні порушення. Однак, здебільшого ці документи суперечать економічним інтересам суб'єктів господарювання. Саме через це вони порушуються або саботуються. Аналіз сучасного стану природоохоронної діяльності наших сільськогосподарських та харчових об'єктів дозволяє стверджувати, що більшість науково обґрунтованих розробок в цій галузі залишається нереалізованим. Пояснити це можливо відсутністю конкретних успішних прикладів дій на конкретних підприємствах та невідповідністю багатьох із них економічними умовам, оскільки перетворення в даному сегменті відбуваються настільки швидко, що наука про охорону довкілля за ними не встигає.

Невідкладні законодавчі рішення на державному рівні повинні включати:

— створення системи стандартів, які регламентують методи та засоби контролю

показників харчової безпеки;

— розробку нормативно-технічної документації на сировину та продукцію, з приведення її у відповідність до міжнародних вимог;

— удосконалення системи відомчого та державного контролю якості сировини і продуктів, їх сертифікація згідно до вимог світових стандартів.

Тільки довготривалі та рішучі дії держави в особі контролюючих органів можуть утримати підприємців від заподіяння шкоди здоров'ю споживачів, а продавців – від обману при купівлі наявних у продажу продуктів.

Постійний моніторинг якості та рівня забруднення продовольчої сировини та харчових продуктів, потребує створення нормативної та методологічної бази, підготовки висококваліфікованих спеціалістів, розробки економічного супроводження цих заходів. Один із напрямків діяльності зі створення безпечних продуктів харчування – розробка нових наукомістких технологій виробництва здорових продуктів. Головним орієнтиром змін в цій сфері може бути довгострокова економічна зацікавленість підприємств, що спирається на зменшення втрат залучених ресурсів виробництва та вигоді від продажу екологічно чистої продукції.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ

**Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, Кривоногова І.Г., к.е.н., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Торговельний бізнес в Україні характеризується значними структурними перетвореннями, особливо яскраво вони проявляють себе в сегменті торгівлі продуктами харчування. Ринок активно захоплюють потужні торговельні мережі іноземного та вітчизняного походження, майже не залишаючи шансів на існування дрібним магазинам. Контроль значних сегментів ринків збуту дозволяє диктувати свою політику роботи з постачальниками та виробниками товарів. Одним із аспектів такої політики сьогодні є вимагання значних ресурсів на просування товарів, які останні бажають продавати через мережу [1]. Необхідність бути представленим на багатьох торговельних об'єктах змушує виробників йти на певні поступки торговельним мережам. Особливо це стосується мало відомих брендів, які зацікавлені в просуванні своєї продукції та завойовуванні певної частки ринку.

Крім виробників та постачальників мережевий бізнес також здатен здійснювати вплив на споживачів, формуючи клієнтські переваги шляхом впровадження власної програми лояльності. Сучасні тенденції розвитку відносин з клієнтами передбачають перехід від масових дисконтів до адресних продажів. Широкого розповсюдження набувають системи орієнтовані на управління взаємовідносинами з клієнтами – CRM-системи. Основним завданням CRM є перехід до персональних комерційних пропозицій, що відповідають потребам кожного клієнта. Зміна ставлення до клієнта забезпечує не тільки конкурентну перевагу, а й створює можливості по залученню, утриманню та обслуговуванню своїх клієнтів. CRM-системи мають велике значення для в маркетинговій діяльності торговельної мережі, оскільки дозволяють отримати наступні результати: скорочують час на пошук інформації про клієнтів; надають можливість сегментування клієнтів переважно за середнім чеком, перевагами у купівлі певних брендів, кількості здійснення покупок у мережі та інше. Саме перелічені фактори дозволяють розробити ефективні адресні пропозиції кожному клієнту; дають змогу залучати нових клієнтів завдяки покращенню якості обслуговування.

Сучасні мережеві підприємства торгівлі харчовими продуктами стають самостійними об'єктами господарювання, оскільки окрім основної функції, роздрібно торгівлі, виконують роль оптових реалізаторів, інтернет-магазинів, виробників власних товарів (робота Privat

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ	
Павлов О.І.	311
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	
Самофатова В.А.	312
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ	
Дідух С.М.	314
ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Крупіна С.В., Яблонська Н.В.	315
АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.	317
ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Лобоцька Л.Л., Фрум О.Л.	319
ПІДХОДИ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	
Кулаковська Т.А.	321
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Берегова Т.А.	322
ІНКЛЮЗИВНА ЕКОНОМІКА ЯК НОВА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
Мініна В.О.	324
СТРУКТУРА КАПІТАЛУ ЯК ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ	
Федорова Т.С.	326
ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ	
Петков О.І.	328

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.	330
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	
Свистун Т.В.	333
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОГО БОРОШНА	
Савченко Т.В.	335
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Шалений В.А.	336
ВПЛИВ УТИЛІЗАЦІЇ ТА ВТОРИННОЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І.	338
ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	
Бровкіна Ю.О., Кривоногова І.Г.	340
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ПРОЕКТУ СОНЯЧНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ УСТАНОВ	
Константинова Т.В.	341
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ БЕЗВІДХОДНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА: ПАРАМЕТРИ ТА ПОКАЗНИКИ	
Андрейченко А.В., Горбаченко С.А.	342
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ	
Немченко В.В., Немченко Г.В.	344

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ	
Мардар М.Р., Памбук С.А., Лозовська Г.М.	346
КАПІТАЛЬНІ ВКЛАДЕННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.	348